

Nr 47

Utlåtande i anledning av väckta motioner om vissa ungdomsfost- rande åtgärder.

I de till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna *I: 501* av herrar *Bengtson* och *Ferdinand Nilsson* samt *II: 583* av herrar *Elmwall* och *Svensson* i Vä hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla

1) om skyndsam undersökning av behovet av ungdomsledare och prövning av möjligheterna till ett effektivare stöd till ungdomsledarutbildningen;

2) om skyndsamma åtgärder som kan främja ungdomens intresse för idrott och friluftsliv;

3) om undersökning av behovet av fritidsgårdar och andra lämpliga sysselsättningsplatser för ungdomen samt om åtgärder i syfte att främja sådan fritidsverksamhet; samt

4) om skyndsam prövning och förslag angående ytterligare åtgärder mot spritlangningen i enlighet med vad i motionerna anförts.

I motionerna framhålles att de allvarliga ungdomsproblemen framträder starkast i befolkningscentra och kommer mest till uttryck vid gängbildningar.

Motionärerna påvisar att antalet för ungdomsfylleri omhändertagna stigit till det tredubbla efter motbokens avskaffande. Var åttonde fylleriförseelse begås av ungdom, som inte uppnått myndig ålder och situationen är sådan, att ytterligare skärpningar av straffen för s. k. spritlangning måste övervägas.

För liten uppmärksamhet har ägnats de förebyggande åtgärderna. Då tonåringarna söker sig ut ur hemmet är det av stor vikt att de inte lämnas utan ledning. Föräldrarna har ofta inte förmåga att fullgöra sina skyldigheter i fråga om omvårdnaden.

Sysselsättningsmöjligheter under fritiden har inte erhållit erforderligt utrymme och brist på lämpliga ungdomsledare råder fortfarande.

Motionärerna anför avslutningsvis att den förebyggande verksamheten måste utbyggas och ungdomens fritidssysselsättningar mer inriktas mot områden där en positiv miljö påverkar och danar karaktären. Organisationer och andra sammanslutningar som utbildar ungdomsledare måste i vidgad utsträckning erhålla stöd i detta arbete. Att enbart lita till frivilligt insamlade medel för att bestrida kostnaderna för denna utbildning är

ej möjligt. Statsmakterna bör mer direkt engagera sig på dessa områden och lämpliga personer bör intresseras för denna utbildning.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motion I: 501.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från *statens ungdomsråd*.

Statens ungdomsråd uttalar, att rådet reservationslöst ansluter sig till den av motionärerna framförda synpunkten att i arbetet bland ungdom de förebyggande åtgärderna borde ägnas större uppmärksamhet och anför vidare:

En betydelsefull del av den ungdomsfostrande och därmed förebyggande verksamheten utföres av de fria och frivilliga organisationerna. Vid ett flertal tillfällen har från statsmakternas sida understrukits betydelsen av dessa organisationers verksamhet bland och för ungdom. Samtidigt är den aktuella situationen för organisationerna sådan, att deras verksamhet i många fall inskränkes av bristande resurser, dels en faktisk brist på ledare och dels ekonomiska svårigheter att anställa erforderligt antal ungdomsinstruktörer. På detta område erfordras väsentligt större insatser från samhällets sida än för närvarande.

I anslutning till de i motionen avslutningsvis framförda förslagen får *statens ungdomsråd* anföra följande.

1) I statsverkspropositionen till innevarande riksdag har ecklesiastikministern anfört: »Vad särskilt gäller det statliga stödet till ungdomsverksamheten torde en särskild utredning böra tillsättas med uppdrag att allsidigt överväga de därmed sammanhängande problemen.»

Statens ungdomsråd får kraftigt understryka nödvändigheten av att denna utredning skyndsammast påbörjas och önskar i detta sammanhang erinra om vad *ungdomsrådet* den 15 november 1961 anförde i utlåtande till Kungl. Maj:t över 1960 års folkbildningsutrednings betänkande, Folkbildningsarbete och ungdomsverksamhet (SOU 1961: 44): »Eftersom *ungdomsrådet* anser, att utredningen inte på ett tillfredsställande positivt sätt löst denna del av utredningsuppdraget, och eftersom det följaktligen kvarstår en rad stora problem olösta, får rådet föreslå, att hela det problemkomplex som hänger samman med ungdomsorganisationernas verksamhet och det statliga stödet till denna blir föremål för förnyad utredning. Denna utredning, som ingående bör analysera ungdomsorganisationernas verksamhetsformer och deras problem i dagens och morgondagens samhälle, bör inte begränsa sitt arbete till enbart en revision av de tre nuvarande bidragsformerna — bidragen till ledarutbildningen och fritidsgruppsverksamheten samt instruktörsbidragen — utan även ta upp nyskapande förslag såsom möjligheterna av och formerna för administrationsbidrag till organisationerna, en längre gående administrativ samordning av de olika statliga anslagen till ungdomsverksamhet o. s. v.»

2) Åtgärder för att främja ungdomens idrottsintresse i meningen att stimulera ett större antal ungdomar till aktivt idrottsutövande bör enligt *ungdomsrådets* uppfattning kombineras med att ledarproblemet inom idrottsrörelsen uppmärksammas. Idrottsrörelsens ledarresurser svarar i dagens läge inte mot det idrottsintresse som finnes hos ungdomen. Denna fråga hänger följaktligen direkt samman med frågan om behovet av ungdomsledare och om möjligheterna till effektivare stöd till ungdomsledarutbildningen.

I samband med punkterna 1) och 2) önskar statens ungdomsråd erinra om att 1961 års riksdag beviljade ett reservationsanslag på femte huvudtiteln om 600 000 kronor för Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor m. m. Kungl. Maj:t har i beslut den 27 juli 1961 uppdragit åt statens ungdomsråd att vara samordnande och rådgivande organ för denna upplysningsverksamhet samt att för det närmare fullgörandet av detta uppdrag utse en delegation, vilken till sitt förfogande sedan november 1961 har en heltidsanställd sekreterare. På förslag av ungdomsrådet, efter beredning av delegationen för upplysningsverksamhet, har Kungl. Maj:t vidare i beslut den 2 februari 1962 anvisat 205 000 kronor ur ovannämnda reservationsanslag till statens ungdomsråd för att genomföra en kampanj för rekrytering av ungdomsledare. Denna kampanj håller för närvarande på att planläggas inom ungdomsrådet och avses igångsättas hösten 1962.

3) Frågan om planeringen och driften av friluftsgårdar och andra lämpliga sysselsättningsplatser för ungdom beror i första hand av kommunernas och föreningslivets initiativ, varför statens ungdomsråd vill ifrågasätta värdet av en särskild undersökning på riksplanet av behoven på detta område. Frågan om statliga bidrag för att främja sådan fritidsverksamhet synes bland annat beröra stödet till ungdomens fritidsgrupper, och statens ungdomsråd förutsätter att hithörande frågor medtages i utredningsuppdraget för den av ecklesiastikministern i statsverkspropositionen aviserade utredningen om ungdomsverksamheten.

I detta sammanhang önskar statens ungdomsråd bringa till allmänna beredningsutskottets kännedom, att för närvarande en arbetsgrupp inom ungdomsrådet arbetar med en utredning om kommunerna och ungdomen, vilken beräknas föreligga färdig under våren 1962. Arbetsgruppen har till samtliga kommuner i landet riktat en förfrågan rörande de kommunala bidragen till ungdomsorganisationer, anslagen till ungdomslokaler, ungdomsarbetets organisation i kommunen samt den lokala planeringen för ungdomsarbetet. Enkäten har besvarats av samtliga städer och köpingar samt av mer än 90 procent av övriga kommuner. Rapporten från arbetsgruppen torde komma att ge visst material för belysning av de frågor motionärerna väckt.

4) Statens ungdomsråd, som är medvetet om att i kampen mot alkoholmissbruket bland ungdom spritlangningen utgör ett stort problem, får för sin del tillstyrka att riksdagen uttalar sig för att Kungl. Maj:t måtte pröva frågan om en sådan skärpning av påföljderna för spritlangning, att det blir möjligt att anhålla och häkta langare.

Utskottet

Utskottet vill framhålla att i motionerna föreslagits åtgärder som enligt utskottets mening är av stor betydelse för den förebyggande ungdomsvården och för att motverka spritmissbruket bland de unga.

I det av statens ungdomsråd avgivna yttrandet över motionerna har en redogörelse lämnats för olika initiativ och planerade åtgärder som berör de i motionerna upptagna spörsmålen. Utskottet vill särskilt erinra om att chefen för ecklesiastikdepartementet i årets statsverksproposition (VIII ht sid. 89) framhållit att en särskild utredning med uppdrag att allsidigt

överväga de problem som sammanhänger med det statliga stödet till ungdomsverksamheten bör tillsättas. Det kan enligt utskottets mening förut-sättas att de i motionsyrkandets första punkt framförda förslagen om en undersökning av behovet av ungdomsledare och av frågan om effektivare stöd till utbildning av ungdomsledare kommer att prövas av denna utredning.

Beträffande den under andra punkten i motionärernas yrkande upptagna frågan om främjande av ungdomens intresse för idrott och friluftsliv får utskottet framhålla, att spørgsmålet hur den nu rådande bristen på idrottsledare skall kunna fyllas hör samman med ungdomsledarfrågan i övrigt och sålunda torde komma att behandlas av ovannämnda utredning. Den kampanj för rekrytering av ungdomsledare som inom kort kommer att igångsättas av ungdomsrådet torde vidare bli av värde för tillgodoseende av de under första och andra punkterna framförda önskemålen. Härvidlag torde också den upplysningsverksamhet som rådet bedriver fylla en viktig uppgift.

De under tredje punkten i motionsyrkandet berörda spørgsmålen om behovet av fritidsgårdar o. d. och om främjande av viss fritidsverksamhet torde likaså, i vad åtgärder på dessa områden ankommer på staten, upptagas av förenämnda utredning. En av ungdomsrådet företagen utredning om kommunerna och ungdomen kommer att färdigställas inom den närmaste tiden och bör kunna lämna ytterligare belysning åt förevarande problem.

I motionsyrkandets fjärde punkt har hemställts om skyndsam prövning och förslag angående ytterligare åtgärder mot spritlangningen till ungdom. Utskottet ansluter sig helt till motionärernas uppfattning i denna fråga och vill erinra om att utskottet i sitt utlåtande nr 23 till förra årets riksdag över motioner beträffande vissa ungdomsfrågor understrukt vikten av att gällande lagbestämmelser får en starkare förebyggande effekt och uttalat sig för en förnyad granskning av frågan om att rubricera olovlig försäljning till ungdomar under 21 år såsom grovt brott. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag att giva Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört. Vissa skärpningar i lagstiftningen om spritlangning har, som motionärerna också framhållit, sedermera genomförts. Även riksdagslagaren har i skrivelser till Kungl. Maj:t hemställt om vissa ytterligare skärpningar i rusdryckslagstiftningen, innebärande bl. a. en höjning av nuvarande högsta frihetsstraff för langning från ett till två år, vilket skulle möjliggöra häktning av langare. Frågan härom liksom det av utskottet berörda spørgsmålet om bestämmelser rörande tillhandahållandet av sprit till ungdomar har aktualiserats även i andra sammanhang och är f. n. under beredning i finansdepartementet.

Av det ovan anförda framgår att i motionerna upptagna spørgsmål i den mån de inte redan är under prövning kan förväntas bli föremål för utred-

ning samt att utöver den nu pågående verksamheten för att söka praktiskt lösa vissa hithörande problem ytterligare åtgärder planeras. Utskottet finner angeläget att planerna på sådana åtgärder och på den ovannämnda utredningen av vissa ungdomsproblem realiseras utan onödigt tidsutdräkt och förutsätter att så kommer att ske och att de i motionerna anförda synpunkterna härvid blir beaktade. Då Kungl. Maj:ts uppmärksamhet redan är fäst vid de av motionärerna berörda problemen, finner utskottet icke nu påkallat med någon riksdagens skrivelse i ämnet utan hemställer,

att de likalydande motionerna I: 501 och II: 583 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 maj 1962

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller*, Sörlin, Olofsson, Hellebladh, Ringaby, Tage Johansson, Schött, Eric Peterson*, Gunnar Pettersson och Ferdinand Nilsson;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herr Jacobsson i Sala, fru Jäderberg, herr Svensson i Kungälv, fru Thunvall, herrar Nilsson i Bästekille, Björkänge, Gustafsson i Uddevalla*, Magnusson i Nennesholm*, Westberg och Edlund.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Ferdinand Nilsson* och *Björkänge*, vilka ansett att utskottet bort anföra och hemställa följande.

Utskottet vill — — — (= utskottet) — — — de unga.

I det av statens ungdomsråd avgivna yttrandet över motionerna har en redogörelse lämnats för olika initiativ och planerade åtgärder som berörde i motionerna upptagna spörsmålen. Utskottet vill särskilt erinra om att chefen för ecklesiastikdepartementet i årets statsverksproposition (VIII ht sid. 89) framhållit att en särskild utredning med uppdrag att allsidigt överväga de problem som sammanhänger med det statliga stödet till ungdomsverksamheten bör tillsättas. Utskottet förutsätter att de i motionsyrkandets första punkt framförda förslagen om en undersökning av behovet av ungdomsledare och av frågan om effektivare stöd till utbildning av ungdomsledare prövas av denna utredning.

Beträffande den under andra punkten i motionärernas yrkande upptagna frågan om främjande av ungdomens intresse för idrott och friluftsliv får utskottet framhålla, att spørgsmålet hur den nu rådande bristen på idrottsledare skall kunna fyllas har samband med ungdomsledarfrågan i övrigt och sålunda bör behandlas av ovannämnda utredning. Den kampanj för rekrytering av ungdomsledare som inom kort kommer att igångsättas av ungdomsrådet torde vidare bli av värde för tillgodoseende av de under första och andra punkterna framförda önskemålen. Härvidlag torde också den upplysningsverksamhet som rådet bedriver fylla en viktig uppgift.

De under tredje punkten i motionsyrkandet berörda spørgmålen om behovet av fritidsgårdar o. d. och om främjande av viss fritidsverksamhet bör likaså, i den mån åtgärder på dessa områden ankommer på staten, upptagas av förenämnda utredning. En av ungdomsrådet företagen utredning om kommunerna och ungdomen kommer att färdigställas inom den närmaste tiden och bör kunna lämna ytterligare belysning åt förevarande problem.

I motionsyrkandets fjärde punkt har hemställts om skyndsamt prövning och förslag angående ytterligare åtgärder mot spritlangningen till ungdom. Utskottet ansluter sig helt till motionärernas uppfattning i denna fråga och vill erinra om att utskottet i sitt utlåtande nr 23 till förra årets riksdag över motioner beträffande vissa ungdomsfrågor understrukit vikten av att gällande lagbestämmelser får en starkare förebyggande effekt och uttalat sig för en förnyad granskning av frågan om att rubricera olovlig försäljning till ungdomar under 21 år såsom grovt brott. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag att giva Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört. Vissa skärpningar i lagstiftningen om spritlangning har, som motionärerna också framhållit, sedermera genomförts. Även riksåklagaren har i skrivelser till Kungl. Maj:t år 1957 samt två gånger år 1961 upptagit frågan om vissa ytterligare skärpningar i rusdryckslagstiftningen. Då förslag i ärendet f. n. torde vara under beredning i finansdepartementet, finner utskottet angeläget framhålla att planerna på sådana åtgärder och på den ovannämnda utredningen bör verkställas utan onödig tidsutdräkt samt de i motionerna framförda synpunkterna och förslagen därvid beaktas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 501 och II: 583 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad utskottet ovan anfört.